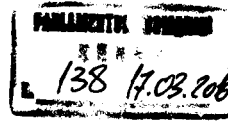

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

384
04.03.2016

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind modificarea și completarea Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic precum și a Legii nr. 200 din 2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările și completările ulterioare*, inițiată de domnul senator PSD Ioan Chelaru, de domnul senator PNL Cătălin Boboc și de domnul deputat PC Liviu Bogdan Ciucă împreună cu un grup de parlamentari PSD, PNL, UNPR, UDMR (**Bp. 695/2015**).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea *Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare*, vizând, în esență, organizarea autonomă și independentă a consilierilor juridici, ca profesie liberală, unde titlul profesional de consilier juridic este acordat de către Colegiile județene și ale sectoarelor municipiului București, membre ale Ordinului Consilierilor Juridici din România.

II. Observații

1. La **art. 1 alin. (3)**, considerăm că „*organizarea, funcționarea și exercitarea profesiei de consilier juridic*” se reglementează de lege și statut, nu de „*către Ordinul Consilierilor Juridici din România*”, astfel că aceste dispoziții nu se justifică.

2. La **art. 2 alin. (1) lit. c)** și următoarele alineate, considerentele reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție în Decizia nr. 22/2006¹ sunt valabile prin raportare la atribuțiile consilierilor juridici, care sunt diferite de cele ale avocaților. Astfel, „*activitățile juridice de consultanță, de reprezentare și asistență juridică, precum și de redactare de acte juridice, inclusiv a acțiunilor introductive în instanță, cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor, apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină, constituie, după caz, activități specifice profesiei de avocat, reglementate în art. 3 din Legea nr. 51/1995 cu modificările și completările ulterioare, profesiei de notar public (art. 8, 9 și 10 din Legea nr. 36/1995, cu modificările și completările ulterioare) sau celei de executor judecătoresc (art. 7 din Legea nr. 188/2000, cu modificările și completările ulterioare), sau celei de executor judecătoresc (art. 7 din Legea nr. 188/2000)*”.

Este adevărat că anumite activități juridice, cum sunt cele de reprezentare juridică, de redactare a unor acte juridice, de formulare de acțiuni, de exercitare și motivare a căilor de atac, pot fi îndeplinite de consilierii juridici, dar astfel de activități le sunt permise a le presta numai în condițiile reglementate prin art. 1-4 din Legea nr. 514/2003, adică în calitatea lor de funcționari publici sau de angajați, cu contract individual de muncă, la o persoană juridică de drept public sau privat.

De aceea, atâta timp cât prin art. 5, 20 și 21 din Legea nr. 514/2003 este permisă organizarea consilierilor juridici doar în asociații

¹

privind examinarea recursului în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 46 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul cererilor de autorizare a constituirii și de înmatriculare a societăților comerciale de consultanță, asistență și reprezentare juridică

profesionale, cu respectarea legii privind asociațiile și fundațiile, textul art. 2 contravine normelor cu caracter imperativ înscrise în Codul de procedură civilă, referitoare la modul de reprezentare a părților în instanță și la asistența judiciară.

3. Crearea prin lege a posibilității altor persoane decât avocații de a acorda consultanță, reprezentare și asistență juridică prin intermediul societăților civile profesionale semnifică o eludare a dispozițiilor legale cuprinse în Legea nr. 51/1995. Esența distincției între consilierii juridici și avocați constă tocmai în modul de organizare a profesiei (una fiind profesie liberală – avocatura, iar cealaltă nu – fiind o profesie în care membrii sunt fie numiți, fie angajați), ambele asigurând aceleași servicii juridice. Dacă se renunță la această distincție și ambele profesii devin liberale, nu mai apare justificată existența a două statute paralele care, în esență, desfășoară aceeași activitate, au aceleași atribuții și același mod de organizare a exercitării profesiei.

4. Referitor la art. 3 și art. 8, dar și la cele care reglementează accesul în profesia și obținerea calității de consilier juridic, menționăm că acestea contravin *Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată*, dar și celorlalte legi speciale care reglementează statute profesionale (de ex. *Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor*, *Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului*, etc.), aceste acte normative stabilind condițiile de acces pentru persoanele care au calitatea de consilier juridic în aceste instituții. Instituției publice nu îi sunt opozabile actele emise de organizații profesionale, cum este Ordinul Consilierilor Juridici din România. Este absolut necesar a se observa că stabilirea condițiilor pentru accesul în instituția sau autoritatea publică este reglementată de legile speciale, prin propunerea legislativă în discuție instituindu-se alte condiții pentru obținerea calității de membru al unui colegiu al consilierilor juridici (art. 8). Astfel, ordinea de obținere a calității de consilier juridic este inversată în raport cu reglementarea actuală, însă considerăm că interesul obținerii calității de membru al unui colegiu nu poate exista atâta timp cât persoana nu este nici angajată, nici numită în vreo funcție publică.

În acest context, arătăm că dispozițiile art. 3 nu sunt oportune. Se vorbește atât despre „*înscrierea în organizația profesională, respectiv în Colegiile județene*”, cât și despre „*înscrierea în Tabloul Colegiului*”,

inițiativa legislativă neprecizând nimic despre momentul în care consilierii juridici se înscriu în Tablou, despre procedura înscrierii și efectele unei astfel de înscrieri.

5. Cu referire la **art. 4 alin. (2)**, precizăm că dintotdeauna² trăsătura esențială a profesiei de consilier juridic a fost aceea a apărării drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, astfel încât considerăm că acest text este lacunar, făcându-se referire doar la persoanele juridice de drept public și de drept privat.

6. În ceea ce privește **lit. e) a art. 8**, nu se înțelege ce semnifică din punct de vedere juridic „*cazurile de nedemnitate prevăzute de lege*”, cu referire la condiția de intrare într-o profesie. Terminologia folosită este specifică dreptului civil și nu are relevanță în raport cu obiectul de reglementare în discuție. Este posibil ca inițiatorii să se fi referit la „*incompatibilitate*” sau condiția de a „*nu fi fost anterior condamnat și să nu fi fost încă reabilitat*”. Este astfel necesară o clarificare a intenției de reglementare. Totodată, nu se înțelege care este intenția de reglementare nici la **art. 10 lit. c)**.

7. La **art. 12** se impun obligații instituției sau autorității publice unde este încadrată persoana, stagiul fiind de doi ani, deși legile speciale nu reglementează astfel de stagii. La **alin. (5)** nu se stabilește ce se întâmplă în cazul în care nu este îndeplinită condiția de a mai exista un consilier juridic definitiv în cadrul acelei instituții publice. În cazul **alin. (6)** se poate trage concluzia că examenul la care se face referire este examenul de definitivat prevăzut la alin. (3). În acest context, precizăm că pot exista situații în care un consilier juridic care ia examenul de primire în profesie să nu profeseze, nefiind angajat. Stagiul, ce trebuie diferențiat de programele de formare inițială/pregătire profesională, se efectuează doar prin exercitarea unor atribuții specifice acelei funcții (de ex. avocatul stagiar poate pune concluzii la judecătorie, judecătorul stagiar poate judeca anumite tipuri de procese, etc.), deci el își exercită funcția respectivă, semnează acte în calitate sa oficială, fiind numit sau angajat. Or, în reglementarea propusă, consilierul juridic „*efectuează*” stagiul, fără a fi angajat în muncă, ceea ce duce la o situație atipică.

² A se vedea Decretul nr. 143/1955 privitor la organizarea și funcționarea Oficiilor Juridice

8. La **art. 18**, persoana juridică privată sau publică nu poate fi obligată să numească sau să angajeze consilieri juridici, dacă aceștia au îndeplinit funcții juridice timp de 5 ani sau dețin titlul de doctor în drept. În acest context, considerăm că ar trebui reflectat asupra acestor dispoziții ce prevăd primirea în profesie, la cerere, a celor ce dețin titlul de doctor în drept ori au îndeplinit funcții juridice timp de 5 ani, întrucât considerăm că trebuia menținută intrarea în profesie doar pe bază de examen/concurs, modalitate ce se regăsește în mai multe legi ce reglementează organizarea unor profesii implicate direct în actul de justiție ori cu caracter juridic (judecător, procuror, avocat, notar).

9. Inițiatorii propun, fără o motivare adiacentă în *Expunerea de motive*, abrogarea **art. 19** din Legea nr. 514/2003, ce face referire la consilierii juridici din structurile administrației publice județene și locale și la posibilitatea reprezentării, prin aceștia, a consiliilor comunale și a primăriilor.

10. La **art. 22**, răspunderea disciplinară a consilierului juridic față de persoana juridică angajatoare sau instituția publică unde este numit nu poate face obiectul inițiativei legislative. Deși propunerea legislativă nu stabilește cine aplică sancțiunile disciplinare, în niciun caz nu se poate admite ca organele de conducere ale profesiei să aibă vreun rol în ceea ce privește faptele disciplinare rezultate din „*activitatea persoanei juridice în slujba căreia se află*”, așa cum se menționează la alin. (1) al art. 22.

11. Suspendarea calității de consilier juridic sau încetarea calității de consilier juridic, pentru persoanele încadrate în sistemul public sunt reglementate de statutele speciale, neputând face obiectul de reglementare al propunerii legislative în discuție (**art. 22 alin. (4) și (5)**). De altfel, și pentru persoanele angajate cu contract individual de muncă, Codul muncii stabilește cadrul legal al angajării acestora, al suspendării raporturilor de muncă sau al încetării lor.

De asemenea, la **art. 22 alin. (4) lit. c)** nu se înțelege care este momentul de la care curge suspendarea. La **lit. e)** nu se înțelege ce semnifică „*sancțiune administrativă*”. Considerăm că statutul nu poate stabili alte cazuri de suspendare a calității de consilier juridic (**lit. f)**, acestea fiind stabilite doar prin lege.

12. Referitor la asigurarea independenței consilierului juridic în exercitarea profesiei, reflectată în *Expunerea de motive*, remarcăm o similitudine cu profesia de avocat, exprimarea de opinii independente și relația de subordonare specifică unui contract de muncă sau unui raport de serviciu putând și trebuind să coexiste. Conceptul de independență profesională are două componente principale, respectiv autonomia intelectuală, bazată pe competența cunoștințelor juridice ale unui consilier juridic, care îl îndreptățește pe acesta să profeseze, și curajul și tenacitatea de a susține o opinie și de a convinge cu argumente și competență instituția angajatoare. Rolurile de apărător și de consilier în soluționarea problemelor juridice ale unei instituții, precum și mandatul de reprezentare pe care îl primește, impun existența unor obligații legale și morale față de acea instituție.

13. Subliniem cele reiterate de instanța de control constituțional, care soluționând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor³ art. 2 din Legea nr. 514/2003, prin Decizia nr. 101/2014, a stipulat următoarele: „(...) *libertatea alegerii profesiei, a meseriei și a locului de muncă nu înseamnă că orice persoană, oricând și în orice condiții, poate exercita profesia sau meseria pe care o dorește. În acest sens, sunt, de exemplu, Decizia nr. 233 din 25 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 5 iulie 2004, și Decizia nr. 379 din 30 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 979 din 25 octombrie 2004, prin care Curtea a constatat că dreptul la muncă, dreptul la libera alegere a profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă și dreptul la protecție socială, consacrate de art. 41 din Constituție, în concordanță cu reglementările din instrumentele juridice internaționale, sunt drepturi fundamentale și generale. Curtea a reținut că acestea nu sunt însă drepturi absolute, ci presupun îndeplinirea cerințelor impuse de lege cu privire la exercitarea respectivei profesii, meserii sau ocupații. (...) De asemenea, Curtea nu poate reține nici pretinsa încălcare a art. 45 din Legea fundamentală, textul de lege criticat nefiind de natură să împiedice sau să limiteze libera inițiativă, care se poate exercita nestânjenit, în interiorul profesiei de consilier juridic, prin prestarea activității în acele modalități prevăzute de lege, în măsura în care acesta îndeplinește exigențele impuse de exercitarea profesiei în limitele stabilite de legea de organizare. Libera inițiativă garantată de art.*

³ „Consilierul juridic poate să fie numit în funcție sau angajat în muncă, în condițiile legii”.

45 din Constituție trebuie înțeleasă ca permițând desfășurarea diverselor activități profesionale în condițiile respectării tuturor exigențelor instituite prin legile care organizează exercițiul acestora.

(...)profesia de consilier juridic, nefiind o profesie liberală asemenea celei de avocat, nu poate fi exercitată decât în limitele cadrului legal al raportului de serviciu (în condițiile prevăzute de Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici) sau al raportului juridic de muncă (în urma încheierii unui contract individual de muncă în conformitate cu prevederile Codului muncii)”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere cele menționate la pct. II, Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.

Cu stimă,

Dacian Julien CIOLOȘ

**Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului**